

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Aleny Prieceleovej a členiek senátu Mgr. Ľubomíry Kúdelovej a JUDr. Evy Hudobovej v právnej veci žalobcu: **Ing. J.H.**, V.X., N., zast. JUDr. J.W., advokát, Š.X., N. proti žalovanému: **D.**, družstvo, V.X., N., zast. JUDr. M.K., advokátka, F.X., N., **o vyslovenie neplatnosti uznesenia členskej schôdze**, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. Z-2-33 Cb 1979/94-289 zo dňa 13. októbra 2005, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok vo veci samej Krajského súdu v Bratislave č.k. Z-2-33 Cb 1979/94-289 zo dňa 13. októbra 2005 p o t v r d z u j e .

V časti trov konania m e n í tak, že žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi na účet jeho právneho zástupcu trovy konania v sume 2.000,- Sk.

Žalovaný j e p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi na účet jeho právneho zástupcu trovy dovolacieho a odvolacieho konania v sume 8.000,- Sk.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Bratislave napadnutým rozsudkom určil, že rozhodnutie členskej schôdze žalovaného o vylúčení žalobcu je neplatné. Súd vo zvyšku návrh zamietol. Žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 9.296,- Sk na náhradu trov

konania žalobcu, na účet právneho zástupcu žalobcu, do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobou doručenou súdu dňa 6.6.1994 žalobca žiadal, aby súd vyslovil neplatnosť uznesenia členskej schôdze zo dňa 7.6.1994, ktorým členská schôdza rozhodla o vylúčení žalobcu z družstva D. so sídlom v N. Ďalej žalobca žiadal, aby súd vyslovil, že právne úkony vykonané následne po tejto členskej schôdzi sú neplatné. Žalobca pred zahájením pojednávania zbral žalobu v časti o vyslovenie neplatnosti následne vykonaných právnych úkonov po členskej schôdzi konanej dňa 7.6.1994 späť, a tak súd v tejto časti konanie zastavil v zmysle ust. § 96 ods. 1 a 3 O.s.p. Vo veci prvostupňový aj odvolací súd niekoľkokrát rozhodol. Dovolací súd rozsudkom č.k. Obdo V 16/2001-250 rozsudok NS SR č.k. 1 Obo 273/99-219 zo dňa 10.10.2000 zrušil a vec vrátil Najvyššiemu súdu SR na nové konanie. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací uznesením č.k. 1 Obo 262/03-254 zo dňa 24.8.2004 zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. Z-2-33 Cb 1979/94 zo dňa 6.7.1999, ktorým súd vyslovil neplatnosť rozhodnutia členskej schôdze žalovaného o vylúčení člena JUDr. J.H. zo dňa 7.6.1994 a vec vrátil krajskému súdu na nové konanie. Poukázal na to, že žalobca ako štatutárny zástupca žalovaného – predseda, zrejme konal v mene žalovaného pri výkone jeho práv spoločníka v spoločnosti, avšak z obsahu spisu nie je zrejmé, akým spôsobom mal žalobca toto právo vykonávať, či konal samostatne, alebo dostával v tomto smere pokyny od vyššieho orgánu družstva. Bez objasnenia týchto skutočností nie je možné však posúdiť, či žalobca nevyužitím predkupného práva porušil dajakú povinnosť, či išlo len o porušenie povinnosti predsedu, alebo zároveň o porušenie povinnosti člena. Z obsahu spisu nie je možné zistiť, či manželka žalobcu nadobudla podiel v spoločnosti kúpou od iného spoločníka, alebo prístupím do spoločnosti po rozhodnutí o zvýšení jej základného imania. Krajský súd v novom konaní zistil, že predmetom sporu je žalobcom uplatnené právo, aby súd vyslovil neplatnosť rozhodnutia členskej schôdze žalovaného o jeho vylúčení z družstva, konanej dňa 7.6.1994. Vylúčený bol pre závažné porušenie členských povinností určených v čl. 5 stanov družstva. Ako hlavné dôvody, ktoré viedli k jeho vylúčeniu sú uvedené:

A/ zanedbávanie správy zvereného majetku vo firme S. – I., s.r.o., P., v ktorej zastupoval družstvo ako jeden zo spoločníkov firmy

B/ svojvoľné založenie konkurenčnej firmy S. – I., R., s.r.o., so sídlom v R.K.

C/ v mene družstva svojvoľné odmietnutie kúpy voľného obchodného podielu spoločnosti S. – I., s.r.o., P. a následne odkúpenie obchodného podielu A.H. – manželkou žalobcu.

Podľa § 231 ods. 3 Obchod. zák., člen môže byť z družstva vylúčený, ak opätovne a napriek výstrahe porušuje členské povinnosti, alebo z iných dôležitých dôvodov uvedených v stanovách. Ustanovenie § 231 ods. 4 Obchod. zák. umožňuje členovi, ktorého sa rozhodnutie týka, právo žiadať, aby súd vyhlásil rozhodnutie členskej schôdze o vylúčení za neplatné, ak je v rozpore s právnymi predpismi, alebo stanovami. Túto možnosť môže člen efektívne využiť len vtedy, ak je z rozhodnutia zrejmé, aké konanie sa mu dáva za vinu a aké povinnosti ním porušil. Z toho vyplýva požiadavka, aby v rozhodnutí bol skutok, ktorý je dôvodom pre vylúčenie, natoľko konkretizovaný, aby umožňoval vylúčenému členovi z neho zistiť, čo sa mu vytýka a brániť sa proti tvrdeniu v ňom obsiahnutom a súdu v prípadnom súdnom konaní preskúmať existenciu dôvodov vylúčenia v ňom uvedených. Súd konštatoval k bodu A/ že je veľmi všeobecným konštatovaním, že žalobca zanedbal správu zvereného majetku. Upresnené je len údajom, že majetok mu bol zverený vo firme S. – I., s.r.o., P.. Ani z toho údajov však nevyplýva, o aký majetok sa jednalo, a aké povinnosti, akým spôsobom žalobca porušil. Išlo o nedostatky vo vedení skladového hospodárstva, ktoré nedávalo pravdivý obraz o stave majetku a záväzkov odštepného závodu S. – I., s.r.o., N. Článok 5 stanov žalovaného okrem iného ukladá členom družstva povinnosť upevňovať, chrániť a rozvíjať majetok družstva. Za porušenie uvedených povinností člena družstva, však nemožno považovať každé konanie člena, ktoré sa prípadne negatívne prejaví na majetkových pomeroch družstva. Žalobca vykonával v spoločnosti S. – I., s.r.o. vedúceho (riaditeľa) odštepného závodu v N. v pracovnom pomere. Výkonom tejto práce neplnil žiadne členské povinnosti voči žalovanému. Ak v jeho práci došlo k nedostatkom, tak ide o porušenie pracovných povinností vo vzťahu k jeho zamestnávateľovi, ktoré zakladá jeho prípadnú pracovnoprávnú zodpovednosť a nie o porušenie povinností vyplývajúcich z členstva v žalovanom družstve. Uvedené konanie však nemohlo byť dôvodom pre zrušenie členstva v družstve.

K bodu B/ žalobca bol predsedom družstva, takže sa na neho zákaz konkurencie vzťahoval. Z obsahu spisu nevyplýva a žalovaný to ani netvrdil, že by sám žalobca v čase zrušenia členstva sám bol podnikateľom. Z výpisu z obchodného registra vyplýva, že žalobca sa podieľal na založení spoločnosti S. – I., R., s.r.o. so sídlom v R. Spoločnosť bola založená spoločenskou zmluvou 28.6.1993 a vznikla zápisom do obchodného registra v rovnaký deň. Žalobca nebol konateľom tejto spoločnosti, ani členom jej dozorných orgánov. Ustanovenie § 249 Obchod. zák. osobám v ňom vymenovaným nezakazuje zúčastňovať sa na podnikaní inej podnikajúcej právnickej osoby ako člen, spoločník, prípadne akcionár. Rozšírenie okruhu zakázaných foriem účasti na podnikaní iných osôb neobsahovali ani stanovy družstva platné v čase vylúčenia žalobcu. Všeobecný zákaz pre členov družstva zúčastňovať sa na podnikaní inej podnikajúcej osoby vykonávajúcej rovnakú podnikateľskú činnosť obsahuje čl. 6/11 terajších stanov družstva. Tie sú však platné až od 28.5.1996. Konanie žalobcu v roku 1993 a 1994, preto nie je možné podľa nich hodnotiť. Žalobca tým, že sa ako spoločník zúčastnil založenia spoločnosti S. – I., R., s.r.o. so sídlom v R.N., nekonal v rozpore so zákonom a neporušil ani stanovy žalovaného.

K bodu C/ žalovaný je spoločníkom spoločnosti S. – I., s.r.o., P.. Čl. 5.2. bod 3 stanov uvedenej spoločnosti stanovuje, že každý zo spoločníkov má predkupné právo ku vkladu druhého spoločníka. Odmietnutie, resp. neuplatňuje práva na odkúpenie ponúkaného obchodného podielu nie je konaním v rozpore s uvedeným článkom stanov spoločnosti. Nevyužitie predkupného práva samo o sebe nemôže byť porušením povinnosti žalobcu ako člena družstva. Žalobca, ako predseda družstva bol štatutárnym orgánom družstva D. a v danom prípade nedostával žiadne pokyny zo strany družstva ani členov družstva na konanie v mene družstva, čo znamená, že v žiadnom prípade nejde o porušenie povinnosti člena družstva, ktoré sú uvedené v čl. 5 stanov družstva. Podľa § 231 ods. 3 Obchod. zák., môže byť člen vylúčený jedine za opätovné porušenie svojich členských povinností. Ing. H. bol vylúčený podľa § 231 ods. 3 ako člen za porušenie povinnosti štatutárneho orgánu. Vylúčenie člena družstva podľa § 231 ods. 3 Obchod. zák. je z týchto dôvodov neprípustné. Z doplneného dokazovania mal súd za preukázané, že sa nejednalo o voľný podiel, pretože ďalší spoločník Ing. J. viazal predaj obchodného podielu len na osobu Ing. M.. Ing. J. teda neponúkol obchodný podiel ani družstvu D., ani inému spoločníkovi. Z týchto dôvodov uplatnenie predkupného práva v zmysle bodu 3 čl. 5.2

spoločenskej zmluvy S. – I. tak, ako to bolo vytknuté Ing. H. v uznesení o vylúčení nebolo možné. Naopak prevod obchodného podielu bol v súlade so zákonom a spoločenskou zmluvou S. – I., P., s.r.o., pretože § 115 ods. 2 Obchod. zák. ČR dáva spoločníkovi možnosť previesť svoj obchodný podiel na inú osobu ako spoločníka, ak to dovoľuje spoločenská zmluva. Táto podmienka je neplnená v bode 4 čl. 5.2 spoločenskej zmluvy, na základe ktorého „k prevodu podielu s výnimkou dedenia je potrebný súhlas ostatných spoločníkov“. Ing. J. teda previedol na Ing. M. svoj obchodný podiel v súlade so spoločenskou zmluvou, keďže sa tak stalo so súhlasom ostatných spoločníkov. Nepravdivé je taktiež tvrdenie, že obchodný podiel Ing. J. bol prevedený na nového spoločníka p. H., keďže Ing. J. previedol podiel na Ing. M. kúpnu zmluvou zo dňa 17.12.1992. Ing. M. tento podiel nadobudol ako fyzická osoba a je dodnes jeho majetkom. Po prevode obchodného podielu nedošlo k zmene majetkových pomerov v spoločnosti S. – I., P., s.r.o., a teda podiely ostatných spoločníkov ostali v pôvodnej výške. K zníženiu majetkového podielu družstva D. prišlo až pri vstupe p. H. do spoločnosti S. – I., P. s.r.o. Pani H. požiadala listom o vstup do spoločnosti a dňa 10.5.1993 správni rada rozhodla o zvýšení základného imania. Závazok na nový vklad prevzala p. H. v súlade s § 143 ods. 2 Obchod. zák. ČR so súhlasom správni rady S. – I., P., s.r.o. Pri zvýšení základného imania došlo aj k zmene majetkových pomerov všetkých pôvodných spoločníkov z 25% na 20%. Z uvedeného vyplýva, že nevyužitím predkupného práva nedošlo zo strany žalobcu k žiadnemu porušeniu povinností v zmysle zákona. Ani po doplnení dokazovania nebolo preukázané porušenie základných členských povinností žalobcu ako člena družstva podľa rozhodnutia o vylúčení žalobcu z družstva zo dňa 14.6.1994, a preto rozhodnutie členskej schôdze konanej dňa 7.6.1994 v časti o vylúčení člena Ing. J. bolo vyhlásené za neplatné. O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p.

Proti rozsudku podal odvolanie žalovaný a navrhol napadnutý rozsudok krajského súdu zmeniť tak, že žaloba o neplatnosť uznesenia členskej schôdze sa zamietá. Podľa jeho názoru krajský súd nevykonal dokazovanie, ktoré mal v zmysle uznesenia Najvyššieho súdu SR č.k. 1 Obo 262/03 vykonať. Opätovne iba skonštatoval, že aj keď žalobca zanedbal správu zvereného majetku vo firme S. – I., P. s.r.o., aj keď svojvoľne založil konkurenčnú firmu S. – I.,R., s.r.o., a aj keď

odmietol kúpu voľného obchodného podielu s tým, že sa podiel družstva v spoločnosti znížil z dôvodu, že sa spoločníkom stala jeho manželka, všetko je v poriadku – žiadnu povinnosť člena družstva neporušil. Vôbec nie je dôležité, že týmto konaním poškodil družstvo D., že sám, prípadne jeho manželka, získali prospech, ktorý by inak prináležal družstvu D., ani to, že ku všetkým informáciám aj funkciám sa dostal ako člen družstva a že zneužil svoje postavenie na to, aby získal majetkový prospech pre seba. Krajský súd nesprávne posúdil skutkový stav a nesprávne vyhodnotil hmotnoprávne vzťahy vyplývajúce z neuplatnenia práva odkúpenia obchodných podielov a nevyvrátil skutočnosť, že práve konaním žalobcu prišlo k poklesu podielu družstva na majetok spoločnosti S. – I., s.r.o. z 25% na 20%. Krajský súd opomenul postup, akým sa zvyšuje základné imanie podľa Obchodného zákonníka, kde sa uvádza, že záväzok na nové vklady sú oprávnení prevziať prednostne doterajší spoločníci a až spoločníci nevyužijú prednostné právo, môže záväzok so súhlasom VZ prevziať nový vklad ktokoľvek. Z uvedeného vyplýva, že keď p. H. prevzala nový vklad, muselo predtým prísť k neuplatneniu predkupného práva doterajšími spoločníkmi. Keď ostatní spoločníci neuplatnili právo kúpiť tento podiel, bola možnosť odkúpiť podiel družstvom. Konanie žalobcu a obchodné transakcie, mali za dôsledok pokles podielu družstva z 25% na 20% na imaní spoločnosti S. – I., s.r.o. čo členská schôdza sa dozvedela až následne a konanie žalobcu vyhodnotila ako porušenie povinnosti člena družstva. Súd v odôvodnení rozhodnutia neuviedol ani jeden právny predpis ani jeden bod stanov, s ktorými je rozhodnutie členskej schôdze v rozpore. Jednoznačne žalobca získal majetkový prospech na úkor družstva D. v čase, keď bol jeho členom, z čoho je zrejmé, že porušil článok 5 stanov družstva, podľa ktorého bol povinný upevňovať, chrániť a rozvíjať majetok družstva. Namietal aj výšku priznaných trov konania žalobcovi. Žiadal, aby odvolací súd zmenil rozsudok krajského súdu a žalobu zamietol. Namietal aj výšku priznaných trov žalobcovi vzhľadom na to, že sa na pojednávaní dňa 6.9.2005 nezúčastnil a boli mu za toto pojednávanie trovy priznané.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) prejednal vec podľa ust. § 212 ods. 1 a § 214 ods. 1 O.s.p. a zistil, že odvolanie žalovaného vo veci samej nie je dôvodné.

Predmetom odvolacieho konania je posúdiť, či rozhodnutie súdu prvého stupňa je správne, ktorým určil, že rozhodnutie členskej schôdze žalovaného zo dňa 7.6.1994 o vylúčení žalobcu je neplatné.

Žalobca bol vylúčený z družstva s poukázaním na čl. 5 stanov družstva a to z dôvodov, že A/ zanedbal správu zvereného majetku vo firme S. – I., s.r.o. P., v ktorej zastupoval družstvo ako jeden zo spoločníkov firmy, že B/ svojvoľne založil konkurenčnú firmu S. – I., R., s.r.o. so sídlom v R.K. a že C/ v mene družstva svojvoľne odmietol kúpu voľného obchodného podielu spoločnosti S. – I., s.r.o. P. a následne tento podiel odkúpila jeho manželka p. H..

Podľa ust. § 5 stanov družstva zo dňa 2.12.1992 medzi povinnosti člena družstva nepatrí zaplatiť stanovený členský podiel, dodržiavať stanovy a riadiť sa rozhodnutiami orgánov družstva a upevňovať, chrániť a rozvíjať majetok družstva.

Podľa čl. 4 bod c/1 stanov družstva valné zhromaždenie môže rozhodnúť o vylúčení člena, ak porušil závažným spôsobom alebo opätovne svoje členské povinnosti určené zákonom alebo stanovami.

Podľa ust. § 231 ods. 3 Obchodného zákonníka, člen môže byť z družstva vylúčený, ak opätovne a napriek výstrahu porušuje členské povinnosti, alebo z iných dôležitých dôvodov uvedených v stanovách.

Vznik a zánik členstva fyzickej alebo právnickej osoby v družstve upravuje Obchodný zákonník, ktorý pripúšťa podrobnejšiu úpravu členstva, jeho vzniku a zániku tiež v stanovách družstva. Zákonom určené spôsoby zániku členstva nemôžu byť rozšírené ďalšími dôvodmi v stanovách. Vylúčenie je jednostranný úkon družstva, ktorý smeruje proti členovi a predstavuje závažný zásah do právneho postavenia člena družstva. Zákon preto spája tento prejav vôle družstva s podmienkami, ktoré musia byť splnené, aby vylúčenie bolo platné. Pokiaľ člen družstva porušuje svoje členské povinnosti – toto porušovanie musí byť opakované, resp. trvajúce a družstvo musí voči členovi uplatniť výstrahu, že bude vylúčený,

pokiaľ sústavne členské povinnosti bude porušovať. Pokiaľ zákon hovorí o iných dôležitých dôvodoch na vylúčenie člena z družstva, nemôže ním byť samotné porušenie členských povinností, ale musí ísť o iný dôležitý dôvod s ohľadom na činnosť a vnútorné fungovanie družstva. Stanovy musia dostatočne a určito špecifikovať dôležité dôvody. Článok 5 Stanov žalovaného obsahuje len všeobecne povinnosť upevňovať, chrániť a rozvíjať majetok družstva. Žalobca bol dňa 14. júna 1994 členskou schôdzou vylúčený z družstva A/ pre porušenie povinností spočívajúcich v zanedbaní správy zvereného majetku vo firme S. – I., s.r.o. P., v ktorej zastupoval družstvo ako jedného zo spoločníkov firmy, B/ za svojvoľné založenie konkurenčnej firmy S. – I., R., s.r.o. so sídlom v R.K. a C/ za svojvoľné odmietnutie kúpy voľného obchodného podielu spoločnosti S. – I., s.r.o. P. Dovolací súd vyslovil jednoznačný právny záver, že dôvody vylúčenia pod bodom A a B, nemôžu byť dôvodmi pre vylúčenie žalobcu z družstva. Jeho konanie nebolo v rozpore so zákonom, neporušil stanovy žalovaného resp. nejednalo sa o konanie vyplývajúce z členského pomeru.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací je viazaný právnym názorom dovolacieho súdu (§ 243d ods. 1 O.s.p.), a preto sa zaoberal len dôvodom vylúčenia uvedenými pod bodom C/ a to svojvoľné odmietnutie kúpy voľného obchodného podielu spoločnosti S. – I., s.r.o. P. žalobcom. Žalovaný nepreukázal, že by žalobca (predseda družstva) ako štatutárny orgán nemohol bez rozhodnutia členskej schôdze rokovať o uplatnení predkupného práva týkajúceho sa predaja obchodného podielu v spoločnosti S. – I., s.r.o. P.. Bol oprávnený konať samostatne a nebol v tomto smere viazaný pokynmi vyššieho orgánu družstva. Nevyužitie predkupného práva na odkúpenie obchodného podielu v uvedenej spoločnosti, samo o sebe nie je konaním v rozpore s ustanovením čl. 5 stanov a dôvodom na vylúčenie člena z družstva.

Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že žalovaný nepreukázal závažné porušenie členských povinností žalobcom. Vylúčenie žalobcu na členskej schôdzi konanej dňa 7.6.1994 z družstva, preto nebolo platné tak, ako konštatoval aj krajský súd v napadnutom rozsudku.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti, Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa ust. § 219 O.s.p. rozsudok krajského súdu vo veci samej ako vecne správny potvrdil.

V časti trov konania podľa ust. § 220 O.s.p. rozsudok krajského súdu zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi trovy konania v sume 2.000,- Sk za odvolací súdny poplatok.

O trovách dovolacieho a odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 142 ods. 1, § 224 ods. 1 O.s.p. Úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov odvolacieho konania v sume 4.000,- Sk (2 x á 2.000,- Sk zaplatený súdny poplatok za odvolanie) a dovolacieho konania v sume 4.000,- Sk (zaplatený súdny poplatok) spolu v sume 8.000,- Sk.

Právnemu zástupcovi žalobcu trovy právneho zastúpenia neboli priznané s poukázaním na ust. § 151 ods. 2 O.s.p. – neboli vyčíslené do 3 pracovných dní od vyhlásenia tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

V Bratislave dňa 8. apríla 2008

JUDr. Alena Priecelová, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: